

HELYI TANTERV

GYENGÉNLÁTÓ, ALIGLÁTÓ TANULÓK SZÁMÁRA

Technika és tervezés 1-4. évfolyam

2020.

Technika és tervezés

1-4. évfolyam gyengénlátó, aliglátó tanulók számára

Évfolyamok	1.	2.	3.	4.
Heti óraszámok	1	1	1	1
Anyagok a környezetünkben	4	4	4	4
Tárgy készítés különböző anyagokból, építés, szerelés	17	17	17	17
Otthon – család - életmód	7	7	8	8
Jeles napok, ünnepek	5	5	4	4
Közlekedés	3	3	3	3
Éves óraszám	36	36	36	36

Tantárgy célja

A technika és tervezés tantárgy a problémamegoldó gondolkodást, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzést helyezi a középpontba, melynek eszköze a tanórákon megvalósuló kreatív tervező és alkotó munka, a hagyományos kézműves és a legmodernebb digitális technológiák felhasználásával. A tantervben kiemelt szerepet kap a tanulni tudás, az alkalmazás, a probléma megoldáson alapuló alkotás. Ezt szolgálják a kínált tevékenységek, a nevelés, a kompetenciafejlesztés és a műveltségterület leírt rendszere, az egyes elemek arányos megjelenítése.

Kulcskompetenciák

A kommunikációs kompetenciák:

A tantárgy tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségét fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre. A tantárgy technikatörténeti ismeretei hozzájárulnak a régi korok – esetleg tájegységenként eltérő – elnevezéseinek megismeréséhez és elsajátításához, amin keresztül bemutatható a gyakorlati tevékenységhez kapcsolódó nyelvhasználat gazdagsága, árnyaltsága és a tájnyelvi értékek.

A digitális kompetenciák:

A tantárgy olyan értékrendet közvetít, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapokba.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák:

A technika és tervezés a természettudományos tantárgyak – környezetismeret, természettudomány 5–6. évfolyam – előkészítésében, a tanult ismeretek szintetizálásában és gyakorlati alkalmazásában tölt be fontos szerepet. A célok eléréséhez széleskörű, differenciált tevékenység rendszert alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét, segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:

A tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerez tapasztalatot a csoporttagokkal tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

A tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödik a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkára vonatkozó igényességhez, az életvitel aktív alakításához, fejlesztéséhez.

Cél a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása. A tanulók a tanulási folyamat során használható (működő, megehető, felvehető stb.) produktumokat hoznak létre valódi anyagokból, ezekhez az adott életkorban biztonságosan használható szerszámokat, eszközöket alkalmazva.

A tantárgy sajátossága, hogy a tanórai tevékenység gyakorlatközpontú; kiemelkedő jellemzője, hogy a tanulási folyamatban központi szerepet kap az ismereteken túlmutató tudás alkalmazás, ezért az értékelés elsősorban az alkotó folyamatra, a munkavégzési szokásokra, az elkészült produktumra irányul, és jelentős szerepet kap benne az elért sikerek, eredmények kiemelése, a pozitív megerősítés.

A tantárgy tanulása és tanítása során célszerű alkalmazni azokat a közismereti tárgyak keretében elsajátított ismereteket, amelyek segíthetnek a mindennapi életben felmerülő problémák megoldásában. Olyan cselekvőképesség kialakítása a cél, amelynek mozgatója a felelősségérzet és az elköteleződés, alapja pedig a megfelelő autonómia és nyitottság, megoldási komplexitás.

A tantárgy struktúrájában rugalmas, cselekvésre épülő, tanulás- és tanuló centrikus. A megszerezhető tudás alkalmazható, s ezzel lehetővé teszi a tanuló számára a mindennapi életben használható és hasznos készségek kialakítását.

1-2. évfolyam

Az ember környezetet is átalakító tevékenységének, felelősségének megismerése, megértése nem új feladat az iskolát kezdő tanulók számára. Az óvodai élet megalapozta mindennapi tevékenységek közül az önellátást, önkiszolgálást, tárgyalást, kézműves munkát. Az első évfolyamokon támogassa az óvodai játékból az iskolai munkába való átmenetet, segítse elő a hatékony és egyre önállóbbá váló tanulását, a mindennapokban nélkülözhetetlen elemi ismeretek befogadását.

A készségek és képességek alakítása segíti a kézügyesség fejlődését szolgáló játékos tevékenységeket, a tanulás és a munka tiszteletét, megszeretését, a tudás, az alapvető értékek, a megőrzendő hagyományok megbecsülését. Minden munkatevékenység célja, hogy a gyerekek mintát követve bekapcsolódjanak, és örömmel vegyenek részt benne, megélik a sikert, büszkék legyenek munkájukra, épüljön, erősödjön motivációs bázisuk.

Az anyagok felhasználásához, feldolgozásához, átalakításához szükséges szokások és elemi munkafogások ismeretei a mozgáskoordináció fejlesztését, az eszköz- és szerszámhasználat gyakorlását szolgálják. Bővül a tanulók szókincse, fejlődik a nyelvhasználat, beszéd és kifejezőkészsége. A matematikai készség fejlődését a becslések, mérések, számítások, a síkbeli és térbeli alakzatokkal történő manipuláció, a válogatások és a csoportosítások segítik.

A kezdetben mintakövetéssel készített, majd az alkotó fantázia által vezérelt önálló munkavégzéssel kialakított munkadarabok hozzájárulnak az esztétikai érzék fejlődéséhez. A kifejezőképesség fejlesztésével a kézműves foglalkozások alkotásai és a népi tárgykultúra megismerése révén, az esztétikai és művészeti tudatosság jegyében a tanulók nyitottá válnak a világ sokfélesége és nemzeti kulturális örökségünk iránt. Az egészséges és környezettudatos életmódra nevelést szolgálja az egyéni életvitel kialakítása, formálása a táplálkozás, az öltözködés, a higiénia, és a helyes időbeosztás terén. Minden évben megemlékezünk a jeles napok és ünnepkörök értékeire, segítjük a kisebb és nagyobb közösségek hagyományaihoz kapcsolódó, az összetartozást segítő rendezvények megszervezését, támogatását.

A tantárgy készítse fel a látássérült tanulókat az egészségük és látásuk tudatos megóvására, az önálló életvitelre való felkészülésre, kulturált magatartásformák betartására. Látásukat praktikus, gyakorlatiasan használják a különböző tevékenységek és életmódjuk során. Az egyéni, a csoportos gyalogos és közösségi közlekedés alapvető tudnivalói, a veszélyhelyzetek és a balesetek megelőzését célzó szabályok megismerése, azok szituációs játékokban való élményszerű alkalmazása megalapozza a biztonságos közlekedéshez szükséges szokások kialakulását.

Kezdeményezőkézséget és feladattudatot kíván a tanulóktól a munkafolyamatok pontos megtervezése, kivitelezése, munkafázisok végrehajtása, gondolatok, ötletek verbális megfogalmazása, motoros, manuális tevékenységek finomítása, egyéni és csoportos munkavégzés fenntartása, az eredmények együttes értékelése, életkorának megfelelő reális önértékelése, mások eredményeinek az elismerése, tapasztalatok és tanácsok megfogadása. A látássérült tanulóknál az ismeretszerzés a valódi tapasztaláson és élményszerű tanuláson valósuljon meg.

Az alapfokú képzés első nevelési-oktatási szakaszában erre a motivációs bázisra építve tervezhető a technika és tervezés tantárgy programja, középpontba helyezve az alkotó tevékenységet, a munkát. Célszerűen játékba ágyazott minta és modellkövetés, tapasztalatszerzés, felfedezés, alkotás kell, hogy jellemezze a tanórákon megvalósuló aktív tanulási folyamatot.

Az egyéni, önálló munka mellett fontos a csoportmunkában végzett, egymást segítő, támogató munkavégzés gyakorlata. Az ismeretek szervezője az a környezeti tapasztalások során már kialakult szokásrend, amelyhez életvitelünkkel alkalmazkodunk, s amelynek szervező ismeretei és eseményei a néphagyományok, az ünnepek, a jeles napok.

Kiemelt feladat a kézügyesség életkori sajátosságoknak megfelelő fejlesztése. A tanórákon végzett tudatos, tervszerűen átalakító, megmunkáló tevékenységek magukba foglalják a különböző anyagok megismerését, a megmunkálhatóság megtapasztalását, a tervező és technológiai folyamatok alkalmazását, a munka során keletkező hulladékok környezettudatos elhelyezését.

TÉMAKÖR: Anyagok a környezetünkben

Javasolt óraszám: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, nagyság, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;
- alkotó tevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az érzékszervek és az érzékelés fajtáinak megismerése
- Az anyagok tulajdonságainak megállapítása érzékszervi vizsgálattal
- Véleményformálás a társakkal közös tevékenység során
- Tevékenység során együttműködési készségek fejlesztése
- Környezettudatos döntéshozatal a megismert anyagok használata során
- Építő jellegű párbeszéd alkalmazása
- Kézügyesség fejlesztése – felszámolni a látássérülésből adódó részképesség elmaradást
- Természetes és mesterséges anyagok csoportosítása: fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag
- Az anyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználhatóságuk, megfelelő technológia kiválasztása
- Anyagvizsgálatok érzékszervi, közvetlen tapasztalati úton, rövid szöveg, egyszerű ábra, rajz, kép, hang, videó bemutatása

FOGALMAK

természetes anyagok, mesterséges anyagok, termések, magvak, fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag, szín, nagyság, árnyalat, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi simaság,

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Tanulmányi séta: természetes anyagok, levelek, termések, magok, ágak, kavicsok, csigaházak gyűjtése
- Anyagok felhasználásának megfigyelése közvetlen környezetünkben

- Érzékszervek érzékenyítése, finomítása anyagalakítás során – gyurmázás, mintázás, formázás, hajtogatás, nyírás
- Eszközhasználat gyakorlata – író-, rajzeszközök, olló használata
- Termésfigurák, termésbábok készítése, figura tervezése, megfelelő formájú és méretű termékek válogatása, becslés, tervezés
- Őszi színek megfigyelése, formák összehasonlítása, asszociáció
- Levélpréselés módszerének megismerése: levélkép készítése
- Gyümölcs-, krumpli nyomda
- Magos kép készítése
- Kavicsfestés - társasjáték figura
- Madárfészek készítése természetes anyagokból
- Csoportmunkában tájkép készítése magokból kirakott mozaikkal

TÉMAKÖR: Tárgy készítés különböző anyagokból, építés, szerelés

Javasolt óraszám: 34 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során;
- alkotó tevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el;
- saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;
- értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- rendet, tisztaságot tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű probléma felismerési, probléma megoldási képességgel;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetait felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét;

- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Megfigyelő- és feladatmegoldó képesség fejlesztése, alkotás folyamata a probléma felismerésétől a megoldáson keresztül az értékelő elemzésig
- A kreativitás erősítése
- Együttműködés és véleményformálás támogatása
- Az önkifejezés és a kulturális tudatosság támogatása
- Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése
- Tapasztalás támogatása munkatevékenységek útján
- Tanulási szokás kialakítása – sorrendiség, időbeosztás, hatékonyság
- Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése
- Önálló ismeretszerzés támogatása
- Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat, eszközök megóvása
- Látássérülés kompenzálását elősegítő munkaeszközökkel való gyakorlat
- Látássérülés eltéréseinek a figyelembevételével hatékony feladat alkotás
- A takarékoság iránti igény fejlesztése
- Környezettudatos magatartás támogatása
- Képlékeny anyagok tulajdonságai
- Tárgykészítés képlékeny anyagból
- A papír tulajdonságainak csoportosítása
- Papírmunkák: hajtogatás, gyűrés, sodrás, tépés, nyírás, díszítés, bábkészítés
- A fa tulajdonságai, felhasználása
- Famunkák: darabolás, csiszolás, hegyezés, festés
- A fonalak csoportosítása, felhasználása
- Fonal munkák: hurkolás, fonás, csomózás

FOGALMAK

természetes anyag, mesterséges anyag, anyagvizsgálat, anyagi tulajdonság, képlékenység, becslés, mérés, méret, szélesség, hosszúság, sablon, minta, szálas anyag, hurkolás, fonás, csomózás, anyagtakarékosság, újrahasznosítás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Képlékeny anyagok tulajdonságainak megismerése, anyagvizsgálat érzékszervekkel – gyurma, agyag, só-liszt gyurma, tészta

- Képlékeny anyagok alakítása: gyúrás, lapítás, gömbölyítés, hengerítés, mélyítés, kiválás, nyújtás, mintázás
- Edénykék, gyöngyök, szélcsengő készítése agyagból
- Só-liszt gyurma készítése: figurák, mozgó kompozíció készítése
- Mézeskalács készítése
- Hagyományos mesterségek megismerése
- Papírfajták és tulajdonságaik megismerése, használatuk
- Papír tépése, nyírása, sodrása, gömbölyítése - gyűrött és sodrott papírból, papír gömböcskékből őszi fa, őszi kép készítése
- Fatörzs és ágak készítése tépéssel, levelek nyírással, kúpos kialakítás nyírással, ragasztással
- Legyezőhajtással, redőzéssel figurák készítése
- Origami jelek ismerete alapján növény- és állatfigurák hajtogatása
- Ünnepi és farsangi díszek készítése termésekből, papírból. Alaklemez, sablon használatával bábok, társasjáték, puzzle, kreatív játékok készítése
- Papírszövés
- Ismerkedés a fával, a fa haszna, a faültetés fontossága, a fa tulajdonságainak megfigyelése
- A fa darabolása, csiszolása, hegyezése
- A hurkapálca töréspróbája
- Marokkó készítése
- Kép készítése hurkapálcából
- Spatulából figurák, könyvjelző és ajándékkísérő készítése
- Kunyhó készítése fonással
- Vesszőfonással ajtókopogtató, mini kosár készítése
- Mesterségek, műhelyek megismerése
- Különböző fonalak, kötelek, cérnák vizsgálata. Növényi és állati eredet. Hogyan készül? Mire használják?
- Csomók és masni kötése, sodrás, bojt készítés, hármass fonás, körmönfonás, nemezelés, pompon készítés

TÉMAKÖR: Otthon – család – életmód

Javasolt óraszám: 14 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a családellátó tevékenységeket, amelyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, takarítás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteket felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét;
- ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Tapasztalatszerzés elősegítése a közvetlen környezet megismerése során
- A környezetátalakítás következményeinek értelmezése
- A környezet- és egészségtudatosság megalapozása
- Ok-okozati összefüggések értelmezése
- Szokásrend kialakítása
- A rendszeresség és a rendszeret iránti igény formálása
- Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat
- A takarékoság iránti igény fejlesztése
- Környezettudatos magatartás támogatása
- Együttműködési képesség kialakítása és erősítése
- Az önismeret fejlesztése, családkép, családtagok bemutatása, lakóhely ismerete
- Családi szerepek, munkamegosztás a családban, napirend, házirend
- Iskolai szerepek, munkamegosztás, felelősség, napirend, házirend
- Időrend, munkaidő, tanulási idő, szabadidő, pihenő idő
- Lakásfajták csoportosítása, építési alapanyagok,
- Lakástervek, lakásépítés építőelemekkel, lakberendezés, bútorfajták
- Erőforrások a háztartásban – áram, gáz, víz, takarékoskodás
- Egészséges életmód, táplálkozás, testmozgás, növényápolás, állatgondozás
- Étkezési szokások, terítés, asztali etikett, kés-villa- kanál helyes tartása
- Személyi higiénia, tisztálkodás
- Környezetünk tisztántartása, rendszeret, takarító eszközök és takarítószer

állandó helye és a rend fenntartása látássérültek taneszközei között

- Öltözködési szabályok, hétköznapok és ünnepek megkülönböztetése, évszaknak megfelelően, szekrényrendezés
- Háztartási eszközök, gépek helyes használat, balesetek megelőzése
- Környezetvédelem, szelektív hulladék, újrahasznosítás

FOGALMAK

lakás, otthon, család, életmód, családi ház, lakberendezés, egészséges életmód, táplálkozás, higiénia, testápolás, öltözködés, veszélyforrás, baleset, háztartási baleset, háztartás, házimunka, munkamegosztás, időbeosztás, napirend, szabadidő, takarékoság, környezet, környezetvédelem, hulladék, szelektív hulladékgyűjtés

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Beszámoló lakóhelyünkről, lakcím, elérhetőség, közlekedés
 - Saját településünk megismerése: utcák, terek elrendezése, házak, épületek, épülettípusok, lakásfajták
 - A ház helyiségei, funkciójuk, berendezések
 - Építőelemekkel házak építése – gyurma, színes építőkocka
 - Építés alap formára, körvonalrajz, alaprajz készítése
 - Különleges építmények tervezése – gombaházak, gomba város
 - A szoba berendezése: bútorok tervezés, készítése
 - Családtagok bemutatása, köszönés, megszólítás, bemutatkozás, családrajz, családfa
 - Családi munkamegosztás, házimunka és napi tevékenységek, háztartási munkák csoportosítása, napirend készítése
 - Étkezési szokások, az egészséges táplálkozás alapjai, egészséges életmód
 - Napi étrend készítése: élelmiszerek, ételek, italok, vitaminok
 - Egyszerű étel készítése
 - Asztalterítés, asztali illemtan, terítés, szalvéta hajtogatás, meghívó, ültetőkártya készítése
 - Tisztálkodási szokások: személyi higiéniahoz, testápoláshoz kapcsolódó plakátok készítése, fogápolás
 - Napszaknak, évszaknak és alkalomnak megfelelő öltözködés: öltöztetőbabák, divatbemutató
 - Ruházat tisztántartása, hajtogatás, gombolás, cipőkötés, masni kötés
 - Környezetünk tisztán tartása. Alapvető takarítószeres és eszközök használata
- Veszélyforrások: gyufa, gáz, elektromos áram balesetmentes használata
- Élőlények a lakásban: növényápolás, állatgondozás gyakorlata, terápiás kutyák
 - Ötletgyűjtés a közvetlen környezetünkben keletkező hulladékok újrahasznosítására
 - Látásjavító eszközök használatának ismerete, ápolása
 - Saját látás teljesítményéből eredő helyzetek felismerése, erő kifejtés elkerülése

TÉMAKÖR: **Jeles napok, ünnepek**

Javasolt óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- alkotó tevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Magyarságtudat erősítése
- Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása
- Családi, baráti, iskolai nemzeti közösségi rendezvényeken szerzett élmények és tapasztalatok átélése
- Közösségformálás, közös értékek tisztelete, kölcsönösség, odafigyelés, alkalmazkodás, együttműködés, feladatvégzés
- Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása
- Tervek a családban
- Esztétikai érzék fejlesztése
- Közösén átélt élmények és érzések támogatása
- Jeles napok: mikulás, karácsony, farsang, húsvét, anyák napja, föld napja, madarak és fák napja
- Nemzeti ünnepek: március 15., október 6., október 23.

FOGALMAK

jeles nap, jelkép, nemzeti ünnepek, ünnepek, népszokás, hagyomány, viselkedéskultúra, öltözködéskultúra, munkaszervezés, dekoráció, esztétika

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Ünnepi díszek, szimbólumok készítése különböző anyagokból: mikulás, karácsonyfa, kokárda, zászló
- Csomagolási technikák: különböző alakú ajándéktárgyak csomagolása
- Hímes tojás készítése, tojásfestési technikák
- Ajándéktárgyak, meghívók, üdvözlőkártyák készítése, ajándékozás kultúrája
- Családi rendezvények, ünnepek, események, szokások, hagyományok – példaadás, mintakövetés, programszervezés

- Iskolai rendezvényeken való részvétel – nemzeti ünnepek, mikulás, karácsony, farsang, húsvét, iskolanap, diáknap
- Közösségformálás – osztálydekoráció, külső és belső környezet esztétikus, harmonikus alakítása

TÉMAKÖR: **Közlekedés**

Javasolt óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű probléma felismerési, probléma megoldási képességgel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Saját felelősség felismerése a közlekedésben
- Szabálykövető magatartás kialakítása, óvatosság, fegyelmezett viselkedés
- Balesetmentes közlekedés támogatása
- Együttműködő és együtt érző képesség fejlesztése
- Etikus magatartás értelmezése és kialakítása
- A gyalogos és kerékpáros közlekedés legfontosabb szabályainak megismerése
- A kulturált és biztonságos járműhasználat megismerése
- A közlekedési szabályok és a járműhasználat gyakorlása szimulációs és valós közlekedési helyzetekben

FOGALMAK

gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, tömegközlekedési eszközök, kulturált közlekedés, biztonságos járműhasználat,

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Séta az iskola környékén, figyelemfelhívás a veszélyhelyzetekre: gyalogos és kerékpáros közlekedés, úttesten való átkelés szabályai, közlekedési lámpa jelzéseinek ismerete, közlekedési szituációs játék, közlekedési táblák ismerete, rendőri karjelzések
- Jelzések, táblák, útburkolatok, hangjelzések megfigyelése, azonosítása látássérültként
- Család közlekedési szabályai, iskola és otthon közötti közlekedés lehetőségei
- Helyes és helytelen viselkedés megfigyelése és elemzése, közlekedési élmények megvitatása

- Gyalogosokra vonatkozó közlekedési jelzések és táblák megismerése, csoportos közlekedés szabályai
- Tömegközlekedési eszközök megismerése
- Gyermekbalesetek okai, forrásai, megelőzésük, évszakok okozta balesetek figyelembevétele
- Udvariassági szabályok megismerése és alkalmazása, látássérültként segítségkérés az utastárstól, vezetőtől

3-4. évfolyam

Az ember környezetéről, környezetátalakító tevékenységéről és felelősségének megismeréséről az első két évfolyamon tanári segítséggel szerzett információk birtokában a harmadik és negyedik évfolyamos tanulók már önálló ismeretszerzésre képesek. A munka jellegű tevékenységek sora az életkori sajátosságoknak megfelelően évről évre bővül, az eszközök és szerszámok használata egyre nagyobb biztonsággal történik.

Munkájuk során fokozódik a tanulók önállósága, így már saját terv alapján dolgozva készítik el a munkadarabokat. Egyéni és csoportos munkában is jól szervezeten dolgoznak. Erősödik belső motivációjuk, megélik az alkotás örömét, büszkék munkáikra. Felfedezik és elismerik saját és mások kiemelkedő munkáit, ugyanakkor a hibák azonosítása után képesek a javító szándékú korrigálásra. A nevelés-oktatás középpontjában az alkotótevékenység, a tapasztalati úton történő tanulás és a munka áll. Mindezt játékos tapasztalatszerzés, felfedezés, alkotás jellemzi. A tanulók rendszer szemléletének kialakulását elősegíti az évszakok körforgásának, a napirendnek, a néphagyományoknak, az ünnepeknek és a jeles napoknak a megismerése.

Az életkori sajátosságok mentén kiemelt szempont a kezűgyesség fejlesztése. A tanórákon végzett tudatos, tervszerűen átalakító, megmunkáló tevékenységek magukba foglalják a különféle anyagok, azok megmunkálhatóságának megismerését, megtapasztalását, a tervező és technológiai folyamatok alkalmazását, a munka során keletkező hulladékok környezettudatos elhelyezését.

A látássérült tanuló bővítsse az életkori sajátosságainak megfelelő szinten az őt közvetlenül körülvevő világról szerzett tapasztalatait és ismereteit. A mindennapok gyakorlatában egyre inkább nélkülözhetetlen életviteli ismeretek mellett a kezűgyesség és az alkotó fantázia fejlesztésével a gyermekek az örömteli tanulásra és munkavégzésre kapnak ösztönzést.

Egyre alaposabban és egyre többet ismernek meg az erkölcsi értékekről, a megőrzendő szokásokból, a nemzeti hagyományokból, a magyar kultúrából. A tevékenységek közbeni magatartási szabályok betartása különösen fontos, mert ez megalapozza az emberek közötti kapcsolatok, illetve a társadalmi érintkezés bonyolult illemszabályainak elsajátítását. Az önállóságra törekvés ösztönzése új tanulási-tanítási módszerek alkalmazását igényli, amelyekhez az egyéni munkálkodás mellett csoportmunka is szükséges. Javarészt még bemutatás utáni mintakövetéssel készülnek a munkadarabok, de egyre önállóan, a saját műveleti sorrendet is követve. A kivitelezés

során a kézügyesség, a mozgáskoordináció, a testtartás, az erőkifejtés továbbfejlesztése közben az anyag, a forma, a szerkezet, a funkció és az esztétikum összefüggései is érvényesülnek. Kiemelten fontos cél a helyes munkafogások és a célszerű, balesetmentes szerszámhasználat betartása. A folytatódó népi tárgyalkotó tevékenységek a már megismert anyagok felhasználását, a művészi kifejezés sokféleségét tükrözik. A szókincs bővítése és a szaknyelvi elemek használata továbbra is játékos keretek között történik.

Az önkiszolgálás és a segítő tevékenységek az életkornak megfelelően, a családi és közösségi munkamegosztás keretei közötti tudatos feladatvállalással fejlődnek tovább. Egyre határozottabb fejlesztési cél az egészség- és környezettudatos életvitel megalapozása.

A közlekedési kultúra a gyalogos közlekedés alapvető szabályainak készségszintű alkalmazása után a kerékpáros és a tömegközlekedésben való önálló részvétellel, a biztonságos közlekedés magatartási követelményeinek elsajátításával gazdagodik.

A közösségi munka, a közösségi szerepek további gyakorlása az egyéni együttműködési készség és a csoport-koherencia fejlődését szolgálja. A rendszerszemléletű gondolkodás kialakításával gyarapszik a logikai készség, melynek a fejlesztése több tantárgy ismeretanyagának bevonásával, koncentrikusan történik.

A műszaki műveltség a tanulók képolvasási, logikai, rajzolósi készségét, a tervezés a számolási-mérési készségét, a tervek megvalósítása, a munkadarab vagy a rendszer elkészítése a manuális készséget fejleszti. A gyengénlátó és aliglátó tanulók hátrányos helyzetük miatt a készségek fejlesztésében minden területen szakszerű, speciális segítséget, egyéni bemutatást, időtöbbletet igényelnek.

TÉMAKÖR: Anyagok a környezetünkben

Javasolt óraszám: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, nagyság, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;
- alkotó tevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Véleményalkotás erősítése, tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése
- A társakkal való közös tevékenység támogatása
- Együttműködési készségek fejlesztése közös tevékenység során
- Környezettudatos döntéshozatal elősegítése az anyaghasználat során
- Építő jellegű párbeszéd alkalmazása
- Kézügyesség fejlesztése – rendeltetésszerű, biztonságos eszközhasználat

- Anyagvizsgálat érzékszervek bekapcsolásával
- Az anyagok tulajdonságai
- Az anyagok felhasználási lehetőségei, technikai lehetőségei

FOGALMAK

anyag, alapanyag, termék, fizikai tulajdonság, technológiai tulajdonság, anyagvizsgálat, alakíthatóság

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Természetes és mesterséges környezet megfigyelése, megkülönböztetése
- Különböző termékek, természeti anyagok tapasztalati úton történő megismerése, felhasználása
- Természetes és mesterséges anyagokból készült tárgyak gyűjtése, csoportosítása, környezettudatos felhasználásuk
- Természetes és mesterséges anyagok közötti kapcsolat vizsgálata: nyersanyag - alapanyag - termék
- A környezet átalakító tevékenységek csoportosítása. Az ember környezetalakító tevékenysége és ennek következményei
- A gyűjtött természetes anyagokból kép készítése
- Különböző éghajlatú lakások készítése természetes és mesterséges anyagokból
- Tevékenységhez használt szöveges, rajzos, képi minta, utasítások követése

TÉMAKÖR: **Tárgy készítés különböző anyagokból, építés, szerelés**

Javasolt óraszám: 34 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során;
- alkotó tevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el;
- saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;
- értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- rendet, tisztaságot tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;

- szelektíven gyűjti a hulladékot;
 - rendelkezik az életkorának megfelelő szintű probléma felismerési, probléma megoldási képességgel;
 - otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetait felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
 - takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
 - tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét;
 - az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
 - társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során;
 - felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Önálló tervezés és kivitelezés támogatása
- A kreativitás erősítése
- Munkafolyamatok algoritmizálása, idő-anyag- munkaminőség becslése
- Pontos munkavégzés iránti igény fejlesztése
- Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése
- Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése
- A segítségnyújtás és kérés szabályainak értelmezése
- Reális értékelési készség fejlesztése
- Fejlesztő hatású véleményformálás
- Szükséges korrekciók elvégzésének elősegítése
- Balesetmentes eszközhasználat fejlesztése
- A takarékoság iránti igény fejlesztése
- Környezettudatos magatartás támogatása
- Anyagvizsgálatok felhasználhatósági szempontok alapján
- Tárgykészítés képlékeny anyagból
- A papír tulajdonságai, felhasználhatósága
- Papírmunkák: egyenesen, vonal mentén tép, hajtogat; ollóval egyenesen és körív mentén nyír; vastagabb anyagokat hajlítás előtt vonalzó mentén bekarcol
- A fa tulajdonságai, felhasználása – hurkapálca, lécs, spatula, parafa
- Famunkák: darabolás, csiszolás, hegyezés, festés, rögzítés – tutaj, ajándéktárgy
- A textilek csoportosítása, felhasználása, alakítása
- Fonalmunkák: szövés szövőkereten vagy madzagszövőn; nemezelés, filcanyag, cérnát tűbe fűz önállóan vagy tűbefűző segítségével; gomb varrás, előöltés, díszítő öltés,
- Bőr tulajdonságai, felhasználása, alakítása

- Bőr munkák: fonás – karkötő, kulcstartó
- Fémek tulajdonságai, csoportosítása, felhasználása, alakítása
- Fémmunkák : domborítás, dróthajlítás– lemez dombormű, drótszobor, ékszerkészítés

FOGALMAK

anyagvizsgálat, termelés, makett, modell, alaprajz, méret, mérés, előöltés, díszítő öltés, veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás, újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés, fizikai tulajdonságok

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Anyagvizsgálatok végzése a felhasználhatóság szempontjából
- Mit miből készítünk, és miért?
- Figurák, apróbb használati tárgyak készítése képlékeny anyagokból– agyag, só-liszt gyurma, tészta
- A papír tulajdonságainak vizsgálata, funkciónak megfelelő alkalmazása
- Állatkert és virágos kert készítése hajtogatással - síkból a térbe
- Térbeli dekorációk papírból, papírcsíkból
- Ötletes képeslapok, meghívók tervezése, készítése
- Ajándék- és tároló dobozok készítése karcolással, hajlítással
- Vár, papírház vagy manóház készítése kartonpapírból
- Modellek készítése alaklemez segítségével íves és egyenes nyírással
- A fa tulajdonságainak megismerése felhasználhatóság szempontjából - képkeret, kulcstartó, kisautó, poháralátét, tutaj, ajándéktárgy készítése
- A textilek csoportosítása felhasználásuk szerint - textilgyűjtemény készítése
- Öltésfajták megismerése: előöltés, díszítő öltések
- Használati tárgyak készítése megfelelő textilből kézi varrással: zsebkendő-, toll- vagy mobiltelefon-tartó
- Bábok, kabalafigurák, túpárna készítése gombvarrással
- A szövés technikájának megismerése szövőkeret vagy madzagszövő segítségével
- Bőr alakítása – karkötő, kulcstartó
- Fémek alakítása – ékszerkészítés, domborítás, dróthajlítás

TÉMAKÖR: **Otthon – család – életmód**

Javasolt óraszám: 16 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a családellátó tevékenységeket, amelyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetét felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét;
- ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A környezetátalakítás fontos szabályainak alkalmazása
- Az önállóság fokozása, önkiszolgáló tevékenység gyakorlása
- A közösségen belüli segítőkészség fejlesztése
- A tevékenységek végzése közben egymás segítő támogatása
- A megszerzett munkatapasztalatok alkalmazása, önállóság, problémamegoldás
- Az alkotás örömeinek átélése egyéni és csapatmunkában
- A munkamegosztás előnyeinek kihasználása
- Reális önértékelés kialakítása
- A tolerancia és az empátia fejlesztése
- Közösen alkotott szabályok betartása
- Jó szándékú véleményformálás támogatása
- Különböző kultúrák és a másság elfogadása
- Szokásrend kialakítása, napirend tartása, önállóság
- Házak, lakások, otthonok, modellkészítés, otthon a lakásban, otthonunk tárgyai
- Növényápolás, vetés, gondozás
- Egészséges tápanyagok, változatos étkezés
- Terítés, tálalás, kínálás, étkezés
- Ételkészítés módjai, mérés, alapanyagok

- Egészséges életmód, egészség, betegség fogalma, saját szembetegség ismerete, betegség tünetei, betegápolás, betegség elleni védekezés, segélyhívó számok, telefonos segélyhívás szabályai
- Egészségkárosító, környezetszennyező hatások megelőzése
- Öltözködés, ruhák tisztítása, vasalása, hajtogatása, varrása
- Takarékoskodás idővel, pénzzel, energiával, fogyasztási cikkekkel
- Zsebpénz kezelése, beosztása, bevásárlólista készítése, becslés
- Munkamegosztás a családban, egymás segítése, támogatása
- Háztartási balesetek elkerülése
- Környezetvédelem, környezetbarát termékek alkalmazása háztartásban, házi praktikák
- Veszélyforrások a háztartásban: mérgező anyagok, vegyszerek hatása, veszély jelző piktogramok ismerete, használati utasítások értelmezése

FOGALMAK

ház, lakás, otthon, modell, tápanyagok, életmód, veszélyforrás, lakberendezés, baleset, munkamegosztás, időbeosztás, környezetvédelem, szemét, hulladék

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Különböző típusú házak megfigyelése környezetünkben, városi és vidéki életmód
- Lakópark, népi parasztház készítése papírdobozokból
- Lakásmodell készítése építőjáték vagy szerelőkészlet segítségével
- Apróbb dobozok segítségével babaház készítése és berendezése
- A lakás tisztántartásához napi- és hetirend készítése, ezeknek a munkáknak az elosztása a családban
- A lakásban leggyakrabban található növények ápolásának megismerése, fűszernövények vetése, gondozása, felhasználhatósága
- Az egészséges tápanyagok megismerése, változatos étrend összeállítása
- Érzékszervek védelme, mozgáskorlátozások figyelembevétele
- Egyszerű ételek, italok készítése – hidegtál, szendvics, saláta, teafőzés
- Ünnepi asztalterítés, szülinapi zsúr kellékeinek elkészítése, vendéglátás
- A tisztálkodáshoz szükséges megfelelő kozmetikumok kiválasztása, használata, gyakorisága – hajmosás, körömápolás, fogmosás
- Alkalomhoz illő öltözet és az életkornak megfelelő divat követése, önismeret, helyes énkép
- A háztartás gépeinek megismerése, ezek biztonságos használata
- Látásjavító eszközök használatának ismerete, ápolása
- Saját látás teljesítményéből eredő helyzetek felismerése, erőkifejtés elkerülése

TÉMAKÖR: **Jeles napok, ünnepek**

Javasolt óraszám: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- alkotó tevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az ünnepi szokások megőrzése, családi, baráti, közösségi összejövetelek élménye, ünnepre való felkészülés, szokásrend kialakítása
- Kulturált ünneplés
- Közös értékek, szokások, hagyományok őrzése, tisztelete, ismerete
- Nemzeti értékeink és hőseink iránti tisztelet erősítése
- Szabadidő hasznos eltöltése
- Jeles napok: mikulás, karácsony, farsang, húsvét, anyák napja, föld napja, madarak és fák napja
- Nemzeti ünnepek: március 15., október 6., október 23.

FOGALMAK

népszokás, hagyomány, nemzeti érték, viselkedéskultúra, öltözködéskultúra, közösségi munka, programszervezés

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Esztétikus dekorációk tervezése és készítése népi, vallási, nemzeti és családi ünnepekre különböző anyagokból
- Ünnepekhez kapcsolódó egyszerű hagyományos ételek készítése
- A magyar népviselet és népszokások megismerése: memóriakártyák készítése
- Ünnepek, megemlékezések, rendezvények megtervezése, irányítása, levezetése, részfeladatok önálló elvégzése, egyéni és csoportmunka alkalmazása

TÉMAKÖR: **Közlekedés**

Javasolt óraszám: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat;

- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű probléma felismerési és probléma megoldási képességgel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A tömegközlekedés során alkalmazott magatartás és szokások megszilárdítása
- A gyalogos és kerékpáros közlekedési szabályok megerősítése
- Közlekedési eszközök megismerése, környezettudatos használatuk
- A közlekedési balesetek lehetséges okainak felismerése és megelőzése
- Figyelem és elővigyázatosság fejlesztése
- A gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, lakott területen és lakott területen kívül
- Az úttest részei; útburkolati jelek
- Kerékpárosok és gyalogosok viszonya a közösen használt területeken
- Közlekedési környezetben alkalmazható viselkedési normák

FOGALMAK

úttest, kerékpárút, gyalogos forgalom, tömegközlekedés, helyi és helyközi közlekedés, biztonsági és udvariassági szabályok, térképismeret, útvonalterv, légszennyezés, védőfelszerelés, sorompó

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A közlekedési eszközök csoportosítása környezetvédelmi szempontból - városi, országúti, vasúti, vízi és légi közlekedés ismerete, egészségtudatos közlekedés
- Társasjáték készítése a gyalogos és a kerékpáros közlekedési szabályokhoz kapcsolódóan
- Lakópark, közlekedési terepasztal készítése úthálózattal, jelzőtáblákkal, útburkolattal, szituációs gyakorlatok modellezése
- Közösségi közlekedés szabályainak ismerete, udvariasság, segítségkérés, látássérülteket támogató lehetőségek
- Kerékpározási alapismeretek – kerékpár része, működése, kötelező felszerelése, kerékpárút, útburkolati jelzések, jelzőlámpák, KRESZ, önálló közlekedés elkerülése
- Közlekedés veszélyforrásai, elkerülése, segítségnyújtás
- Térképolvasás, útvonaltervezés, közlekedési megállók ismerete

Speciális módszertani alapelvek látássérülteknek

Az iskoláskorba lépő gyengénlátó, aliglátó tanulók jelentős számban kevesebb tapasztalattal, hiányosabb ismeretanyaggal, gyengébb manipulációs készséggel rendelkeznek. Megfigyelőképességük és munkatempójuk sok esetben pontatlan és lassú.

A pedagógus számára többletfeladatot jelent a tanulók egyéni adottságaihoz történő folyamatos alkalmazkodás. A jelentkező problémák nem mindig határozhatók meg előre osztályonként, a változó tanulói összetétel szerint nagymértékben eltérhetnek.

Az egyéni teljesítőképességben mutatkozó eltérések differenciálást kívánnak a tanítási anyag meghatározásában, az eszköz használatban, a végzett munka tempójában, mennyiségében. A gyengébb látóképességű és ügyetlenebb mozgású tanulók számára feltétlenül biztosítani kell a saját adottságaikhoz mért fokozatosságot, kellő mennyiségű gyakorlási időt. Tisztában kell lennünk azzal, hogy a rossz közeli látású és ügyetlen finommozgású tanulók számára a pontosság, arányosság, szabályosság nehéz követelmény.

Arra kell törekednünk, hogy olyan munkakörülményeket teremtsünk, amelyek lehetővé teszik a kívánt pontosságot és az esztétikus kivitelezést - például a munkadarab méretének, anyagának, színének és háttérének megfelelő kiválasztása, ötletes segédeszközök, sablonok, ellenőrzési, mérési eszközök, jó világítási, speciálisan átalakított eszközök, optikai segédeszközök biztosítása. A gyengébb látású, sérült mozgásképességű tanuló kapjon több időt a munkához, rontás esetén új anyagot, több gyakorlási lehetőséget egyes munkafolyamatok elsajátításához, hogy reális sikerélményhez juthasson.

A Gyengénlátók Iskolájában indokolt a tanulócsoportok megfelelése, vagy pedagógiai asszisztens egyidejű segítségnyújtásának igénybevétele. Egy csoportban ne legyen több 6-9 tanulónál. Ez a létszám lehetővé teszi a gyermekek – épekhez viszonyított – hátrányainak csökkentését, a szintkülönbségek kiegyenlítését, a differenciált képességfejlesztést.

Az egyes eszközök, műveleti algoritmusok használatának megtanításában aprólékosan kidolgozott fokozatosságot kell alkalmazni. A helyes használati mód bemutatása, kézbeadás, a munkamozdulat megmutatása egyénileg történjék, a tanuló mellett vagy mögött állva, hogy az irányok is megegyezzenek. A tanulói szerszám mindig kifogástalan legyen, mert a kopott, kilazult, csorba, életlen szerszám mindig balesetveszélyesebb. Szűrő, vágó szerszám használatakor fokozott figyelemre van szükség. Aliglátó tanulók számára biztosítani kell a speciálisan átalakított munkaeszközöket, egyéni segítségnyújtásra az eszközhasználat során.

Szemléltetési célra célszerű eredeti nagyságú, nagyalakú és szétszedhető mintadarabokat is készíteni. A műveleti sorrend bemutatásához, elmélyítéséhez szemléltető ábrások kinagyított változatai szükségesek. Esetenként a nagyító olvasó televízió is segítségünkre lehet a műveletvégzés, helyes kéz- és testtartás, szerszámfogás bemutatásában. A műveletek megtanítása közben elemi anyagismeretet is kell a tanulóknak nyújtani, hogy a munka elvégzését tudatosítsuk, automatizálódjon a gyakorlat.

A tanulói munkák konkrét tárgyát a tanulók látó- és mozgásképességének, a rendelkezésre álló anyagoknak, eszközöknek megfelelően kell megtervezni. Legyen a legfőbb szempont a munkafeladat egyszerűsége, jó szerkezeti áttekinthetősége, kapcsolata a tanulók előzetes

tapasztalataival, nyújtson minél több alkalmat a legalapvetőbb munka mozgások gyakorlására. Az órákon elsődlegesen a műveleteket kell megtanítani, de fontos a tárgyak elkészítése is, hiszen nevelési szempontból a kétkézi munka értéket teremtő, értéket létrehozó szerepéhez kell tapasztalatokat nyújtani a tanulóknak.

Bizonyos tananyagrészek elhagyása mellett be kell építeni mindazon ismereteket, melyek a gyengénlátók mindennapi életvezetéséhez szükségesek és segítik későbbi pályaválasztásukat. Így a témakörök speciális, fokozatosan és koncentrikus módon egymásra épülő ismeretanyagai is végigvonulnak a hét év tananyagán.

A tanmenetet úgy célszerű felépíteni, hogy az órák anyagában egyes műveletek ismétlődjenek, így a tanulók a sorozatos ismétlődés folytán egyre kevesebb figyelmet kell, hogy fordítsanak azok elvégzésére. Így megszűnnek a felesleges, célszerűtlen mozdulatok, az egyes rész műveleteket összekapcsolják, a felesleges erőfelhasználást a minimumra csökkentik, fokozatosan elérik a jártasság fokát.

A munkaműveletek begyakoroltatásában, elmélyítésében feltétlenül támaszkodni kell a délutáni időszak és a kollégiumi nevelők aktív segítségére is. A további gyakorlás egyre nagyobb biztonságot eredményez, a tanulók a műveleteket más módon, más körülmények között is el tudják majd végezni.

A technikai feladatok végrehajtásában a rossz látás és a mozgás kompenzálására tanítani kell a gyermeket. Használjuk fel tapintásukat látásuk ellenőrzésére, de ugyanakkor fokozott látási kontrollal ellenőrizzék munkamozdulataikat. Tanítsuk meg őket néhány egyszerű segédeszköz készítésére, alkalmazására, amely növeli munkájuk pontosságát. Készítsük tanulóinkat arra, hogy maguk is keressenek hasonló megoldásokat, ezáltal munkájuk minősége iránti igényük is növekedjék.

Éles vágó és szűrő szerszámok, veszélyes anyagok használatánál a gyengénlátó gyermekek között fokozott a balesetveszély. Az eszközök célszerű kezelési módjának tudatosításával, fokozott önellenőrzésre szoktatással, minél több tapasztalatszerzéssel, gyakorlással kell biztosítanunk a balesetmentes használatot.

Értékelés

A tanórákon a tanulói munkák részeredményeinek szóbeli megsegítése támogatja a továbbhaladást a produktum befejezéséig.

A tanulók értékelése az 1-4. évfolyamon félévente szöveges értékelés formájában történik.

Taneszközök

Minden frontálisan és egyénileg használt taneszköznek alkalmazkodnia kell a sérült látás speciális követelményeihez. Az általános iskolában használatos munkafüzetek nem minden esetben felelnek

meg a céloknak. Ilyenkor helyettesíteni kell azokat különböző, egyedileg készített eszközökkel, vagy az eredeti eszközt kell átalakítani, illetve kiegészíteni.

Felhasznált irodalom

Helyi tanterv 2013 Technika és életvitel

NAT 2020 Kerettanterv, Technika és tervezés 1-4. évfolyam